

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

ZGODOVINA IN TEORIJA GLEDALIŠČA IN FILMA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Torek, 4. junij 2024

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	7	osebi: ♦ Ž in M ♦ Črki Ž in M nista imeni oseb. Vse programske publikacije naj vsebujejo le imeni igralcev, brez imen likov, ki ju igrata. ♦ besedilo se začne s posvetilom, <i>Za Effie</i> sledijo drugi avtorjevi napotki: ♦ Drama je napisana za uprizarjanje na praznem odru. Brez scene, brez povišja, brez rekvizitov in brez mima. Brez kostumskih sprememb. ♦ Uporaba luči in zvoka naj ne nakazuje sprememb časa in prostora. ♦ Poševnica (/) označuje začetek seganja v besedo in hkratnega govorjenja. Vejica v samostojni vrstici (,) označuje predah, premolk ali molk; njihovo trajanje je odvisno od konteksta. Manjkajoča pika na koncu vrstice označuje seganje v besedo, izzvenevanje ali prekinitev miselnega toka. ♦ Brez pavze. ♦ Pluča naj se dogajajo v mestu, v katerem so uprizorjena. Vse reference in aluzije v besedilu naj bodo prilagojene kraju uprizarjanja.	Za omembo posvetila 1 točka. Za druge avtorjeve napotke (scena, luč, zvok) do 3 točke. Za grafične opombe 1 točka. Za osebe do 2 točki.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2	4	♦ filmske režije ♦ študentskega oskarja ♦ Usedline ♦ Gejm	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3	2	♦ NE , zaporednosti ali sukcesivnosti časa ne upošteva, soobstajajo različni časi.	Za vsak pravilen odgovor in utemeljitev 2 točki. Možni so tudi drugi odgovori, odvisno od utemeljitve.
	2	♦ NE , režiral ju je v SNG Drama Ljubljana.	
	2	♦ NE , sta predstavnika mladih in občutljivih intelektualcev.	
	2	♦ NE , Jaka in Rok sta soseda družine, živijo pa v istem bloku. Rok je Lilin najboljši prijatelj iz otroštva, Jaka pa je Rokov brat.	
Skupaj	8		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4	3	♦ dveh ♦ Odlomek iz neke meditacije ♦ Kako je padlo drevo	Za oznako vsakega prostora (uvodnega in končnega) do 2 točki. Upoštevamo tudi dogajalne prostore iz odlomka B.
	4	♦ Prvi prostor je na drevesu, kjer Jaka s pomočjo dihanja (meditacije) skuša zaobjeti trenutek. ♦ Zadnji prizor je, ko pade drevo, po pripovedovanju Roka odškrne celo del balkona, in na požgani zemlji bo vzkliklo novo seme (ali po smislu).	
Skupaj	7		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5	7	♦ Odnos nakazuje vzajemno skrb in povezanost para; pogrešata se, že ko je M prvi dan v službi (M prinese torto, Ž pripravi piknik, seksata na javnem stranišču, M pripravi vročo kopel), kljub vsemu pa sta protagonista ujeta v neka stališča in iskanje ravnovesja med lastnimi pričakovanji glede partnerskega odnosa in družbeno odgovornostjo, med nenehnim načrtovanjem in spontanostjo, med svobodo in ujetostjo. ♦ Njun odnos se vmes prekine. M se vmes celo zaroči ... Vendar ju ponovno poveže nosečnost in odgovornost do otroka, ki je posledica dogajanja v odlomku (seks na stranišču).	Za opis odnosa v odlomku do 4 točke. Za pojasnilo in navezovanje na odlomek do 3 točke.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6	6	dogajalni prostor, tri od: ♦ na začetku odlomka je dogajalni prostor lahko avto (M: tukaj desno) ♦ nato sta M in Ž doma (M prinese torto) ♦ sledita piknik v naravi (Ž: sendviči, piknik) in ♦ seks na javnem stranišču (Ž: na brzaka, ne boš niti na sestanek zamudil) ♦ odlomek se konča doma v vroči banji (M: umakni noge, da te ne bom poparil)	Za vsako navedbo in utemeljitev 2 točki.
	2	♦ Piknik je izpostavljen dogajalni prostor v besedilu, iz katerega je odlomek B, drugače pa se besedilo dogaja večinoma v prostorih za zaslišanje, na prostem pod drevesom ter pri Aniti in Boštjanu doma ...	
Skupaj	8		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
7	10	♦ Prvo repliko v odlomku govori Boštjan. Temo bi lahko naslovili »o borbi pajka z veliko oso; borba na življenje in smrt«. Osa se sicer reši, ker se strašno bori. Boštjan je nad borbo in osino upornostjo navdušen. ♦ Tamara zaključi odlomek B s tem, ko pravi, da fuuul garamo, ampak čisto v napačno smer, in v nadaljevanju pove primer mamice v vrtcu, ki je prinesla v vrtec primere nalepk za učenje angleščine, kar bi lahko tematizirali kot pehanje za uspehom ali o prevelikih ambicijah. ♦ Na sliki pa je duglazija, ki v primeru iz odlomka B, ki ga opisuje Jaka, pomaga in sodeluje z brezo, se povezuje z njo, izmenjujeta si snovi in breza zanjo skrbi. Sodelovanje, izmenjevanje in skrb.	Za ime osebe 1 točka. Za povzetek replike in poimenovanje teme do 3 točke. Za duglazijo in zapis teme do 3 točke.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
8	8	♦ Danica je v uvodnih didaskalijah označena kot mama. Lahko bi jo označili kot prototip mame večnega srednjega razreda v kapitalizmu. Ni sicer vpeta v tradicionalne patriarhalne vzorce, pa vendar se iz te ujetosti in skrbi za druge ne more izmotati. (Ali po smislu.) V nadaljevanju spoznamo, da je vse življenje skrbela za družino, moža, da je mati treh hčera, za katere še vedno skrbi, da je hodila v službo ... Njena dejanja so bila vedno podrejena drugim, življenje kot da je šlo mimo nje, vsak obet kakršnega koli odmika od skrbi in odgovornosti do družine se je klavrno končal. Večina njenih želja je ostala neizpolnjena. Svobodno deluje le, ko se odloči, da bo šla sama v dom, in ko demonstrativno pokoplje posmrtno ostanke psa Reksija, ker se družina ni zmogla zbrati za skupen pogreb.	Za oznako do 3 točke. za opis njenih dejanj do 3 točke. Za opis želja do 2 točki.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
9	6	♦ opravi imamo s hibridnimi, prehodnimi, »nečistimi« tvorbami, z neke vrste »teksti v gibanju«, ki zavzemajo različne besedilne taktike; ne le dramskega dialoga, ampak privzete tudi iz drugih literarnih zvrsti, na primer opisovanje, pripovedovanje, metafikcijski postopki, poetični vložki, birokratski jezik itn. ♦ proces epizacije ♦ besedila nastajajo iz dvojne pozicije avtorjev (avtor, režiser/dramaturg) ♦ dehierarhizacija dramske pisave ipd.	Za vsako smiselno utemeljitev do 2 točki.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
10	4	♦ Vito Weis ♦ Nina Ivanišin ♦ Ljudje, kraji, stvari/Ljudje, mesta, stvari ♦ Vse sijajne stvari/Vse briljantne stvari	Zaradi različnih prevodov so možni tudi drugi naslovi.

Skupno število točk IP 1: 68

IZPITNA POLA 2

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	2	povzetek, dve od: ♦ protagonistki na cesti ponovno naletita na perversnega in prostaškega voznika kamiona Earla in ga s pretvezo obljube seksualne dogodivščine zvabita na parkirišče ♦ tam od njega zahtevata opravičilo za njegovo nespodobno, obsceno, seksistično obnašanje ♦ ker se voznik noče opravičiti, mu razstrelita kamion ♦ ...	
	2	plan uvodnega kadra: ♦ uvodni kader je posnet v daljnem planu in prikazuje vlakovno kompozicijo ter avto protagonistk, ki se gibljeta v nasprotni smeri ♦ ... simbolika uvodnega kadra, ena od: ♦ vlak simbolizira falično moškost. ♦ gibanje vozil v nasprotni smeri simbolizira splošno nasprotovanje moškega in ženskega principa ♦ avtomobil (kabriolet) s spuščeno streho in športno obliko simbolizira svobodo, brezskrbnost in radoživost ♦ simbolika, ki se nanaša na žanr vesterna ♦ simbolika, ki se nanaša na svobodo, neodvisnost ♦ feministična simbolika ♦ ...	
	2	glasba, dve od: ♦ izvor glasbe je diegetski (radio) ♦ besedilo pesmi simbolizira nujnost vztrajanja na načrtani poti ♦ besedilo pesmi simbolizira konec filma ♦ besedilo pesmi simbolizira nujnost vztrajanja pri izbrani odločitvi (viziji) ♦ besedilo pesmi simbolizira prevzemanje pobude; osvobajanje, neodvisnost ♦ ...	
	2	prevladujoča podoba, ena od: ♦ prevladuje polsubjektivna podoba ♦ prevladuje podoba, ki kaže obenem gledajoči osebi in to, kar osebi vidita ♦ prevladuje podoba, snemana iz hrbta protagonistk ♦ upoštevanje rakurzov ♦ ... simbolika podobe, ena od: ♦ podoba izraža povzemanje ženskega pogleda na dogajanje ♦ podoba izraža povzemanje ženske perspektive na dogajanje ♦ podoba poistoveti gledalca s položajem protagonistk ♦ podoba poistoveti gledalca s stališčem in videnjem protagonistk ♦ ...	

	2	simbolni pomen dejanja protagonistk, ena od: ♦ z razstrelitvijo kamiona (vlačilca), najpogostejšega simbola falične moškosti v obravnavanem filmu, protagonistki obračunata s prevladujočo seksistično ideologijo ♦ z razstrelitvijo kamiona (cisterne) in obračunom s seksističnim voznikom protagonistki izrazita odločen upor proti sistemu ♦ z razstrelitvijo kamiona (cisterne) in obračunom s seksističnim voznikom protagonistki nista več »žrtev okoliščin«, temveč postaneta aktivni izvajalki boja za svoje vizije in prepričanja ♦ dejanje razstrelitve kamiona (cisterne) in obračuna s seksističnim voznikom ni več le odziv protagonistk na situacijo, ampak pomeni tudi prevzemanje pobude in dogajanja v svoje roke ♦ feministična simbolika in perspektiva ♦ ...	
Skupaj	10		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2	1	prizorišče, ena od: ♦ slovensko primorje ♦ obmorska pokrajina ♦ slovenska obala ♦ (ob)mejno območje z Italijo ♦ ...	
	1	scenografija, ena od: ♦ idilična pokrajina poudarja absurdnost situacije ♦ slikovita in mirna pokrajina podčrtuje nesmiselnost in nevzdržnost dogajanja ♦ lepota pokrajine pomeni protislovje tragičnosti situacije ♦ ...	
	2	policisti in poveljnik, dve od: ♦ predstavniki punkovske subkulture ♦ predstavniki alternativne kulture (scene) ♦ Peter Lovšin, frontman skupine Pankrti ♦ Peter Lovšin, pevec skupine Pankrti ♦ ...	
	2	dogajanje druge sekvence, ena od: ♦ Jožef prispe na morsko obalo, kjer se mu kmalu pridružijo Milena in nastopajoči iz filmskega obzornika, ki preizkušajo, ali je morje res slano; Jožef po Petrovih notnih zapiskih odigra jazzovsko priredbo skladbe Kaj ti je deklica ob vokalni spremljavi Milene ♦ Jožef na morski obali igra trobento, Milena ga spremlja z vokalom, delavski udarniki pa preizkušajo okus morja ♦ ...	Za ustrezen opis dogajanja 2 točki.
	1	konec druge sekvence, ena od: ♦ konča se z zamrznjeno sliko ♦ konča se z zaustavitvijo gibanja ♦ konča se z zamrznjenim posnetkom ♦ ...	
	1	vizualna razsežnost, ena od: ♦ film postane črno-bel, kar pomeni združitev obeh	

		estetskih določil iz prejšnjega dogajanja v filmu ♦ film postane črno-bel, kar pomeni združitev dokumentarnega in igranega segmenta filmske ustvarjalnosti ♦ film postane črno-bel, kar pomeni združitev zgodovinskega in aktualnega dogajanja ♦ je simulaker ♦ ...	
	1	zvočna razsežnost, ena od: ♦ glasbeni motiv simbolizira zmagoslavje Petrove vizije ♦ glasbeni motiv simbolizira prevlado modernosti (jazz/džez) nad preteklostjo ♦ glasbeni motiv simbolizira prevlado demokratičnosti (jazz/džez) nad totalitarnostjo ♦ glasbeni motiv, ki združuje diegetsko in nediegetsko zvočno razsežnost, simbolizira univerzalnost prevlade vizije svobode (jazz/džez) nad ideološko propagandnostjo ♦ glasbeni motiv, ki združuje diegetsko in nediegetsko zvočno razsežnost, simbolizira vsesplošno prevlado vizije svobodnega izražanja (jazz/džez) nad ideološko pogojenostjo in restrikcijami ♦ jazzovski (džezovski) glasbeni motiv simbolizira zmago uporniške drže nad ponižno uklonljivostjo in prilagodljivostjo sistemu ♦ ...	
Skupaj	9		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3	5	dogajanje: ♦ na sliki št. 1 Milena poje ljudsko pesem (Kaj ti je deklica) ob spremljavi harmonike ♦ na sliki št. 2 Milena poje (isto) ljudsko pesem (Kaj ti je deklica) ob spremljavi radijskega orkestra ♦ ... razlika: ♦ na začetku Milena poje tradicionalni ljudski napev (melodijo), ki ob spremljavi radijskega orkestra preide v jazzovski (džezovski) aranžma (melodijo) ♦ ... vloga glasbe, dve od: ♦ zasnova kulturnega in subkulturnega konteksta ♦ interpretacija čustvenih in duševnih stanj protagonistov ♦ poudarjanje dramatičnosti in napetosti situacije ♦ nosilnost vzporedne pripovedne razsežnosti filma ♦ glasbeni ritem motivira delo kamere in montažo ♦ ...	Upoštevamo tudi neposredni vidik vloge glasbe v fonogramih.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4	5	filmski plan: ♦ veliki (bližnji) plan ustvarjalna metoda: ♦ preliv – dvojna ekspozicija (osvetlitev) ♦ lomljenje četrte stene koga prikazuje: ♦ Thelmo in Louise pomen podobe: ♦ pomeni, da si protagonistki postajata vse bolj podobni ♦ ... naslov pesmi: ♦ Balada o Lucy Jordan	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5	3	♦ A ♦ C ♦ E	Za vsako pravilno rešitev 1 točka. Če so označeni več kot trije odgovori, se za vsak napačen odgovor odvzame točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6	3	smer in odraz vožnje, dve od: ♦ vožnja poteka od desne proti levi ♦ takšno gibanje odraža nasprotovanje ustaljeni družbeno-kulturni rabi usmerjanja pozornosti ♦ pomeni nasprotno smer od določil »zahodnjaške«, tj. evro-ameriške percepcije, ki poteka od leve proti desni (npr. smer branja, pisanja, kroženja urnih kazalcev, kompozicijskih načel grafikonov, tabel, video igrice ipd.) ♦ odraža nasprotje od pojmovanja, da gibanje od leve proti desni pomeni napredovanje, nasprotno gibanje pa pomeni nazadovanje ♦ ... simbolika, ena od: ♦ simbolizira upor proti ustaljenim družbeno-kulturnim normam in usmeritvam ♦ simbolizira predvidevanje, da potovanje ne bo potekalo v skladu s pričakovanji ♦ simbolizira izhodiščno vzpostavljanje napetosti in vzbuja nelagodje ♦ ...	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
7	5	♦ vesterna ♦ Monument Valley (Dolina spomenikov) ♦ Grand Canyon (Veliki kanjon) ♦ oblačila/kostumi/izgled ♦ strelski (revolveraški)/maščevalni/besedni	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
8	3	tri od: ♦ odpira vprašanja (družbenega) spola in identitete ♦ zaostruje dileme (družbenega) spola in nasilja ♦ podaja reprezentacijo ženske kot žrtve in hkrati akterke (izvajalke) nasilja ♦ pomeni kritiko obstoječega reda/ureditve ♦ izvaja preinterpretacijo (ameriške) mitologije in njene ikonografije ♦ poudarja vprašanja nujnosti in možnosti svobode in/ali emancipacije ♦ rasni vidik ♦ ...	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
9	6	žanrska določila, tri od: ♦ (filmsko) prizorišče/scenografija ♦ filmski liki/protagonisti ♦ pripovedna zasnova/zgodba ♦ ikonografija/oblikovne in vsebinske sestavine ♦ razpoloženje/vzdušje ♦ filmski stil ♦ ... dramaturgija: ♦ prvi akt/postavitev: seznanjenje z liki in zagon zapleta ♦ drugi akt /stopnjevanje napetosti: vzročno-posledično dogajanje, stopnjevanje dogajanja, vrhunec ali točka preloma ♦ tretji akt/razrešitev: upad akcije oziroma razplet ♦ ...	Za pravilen opis dramaturgije 3 točke. Samo navedba 2 točki.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
10	4	♦ A ♦ D ♦ E ♦ G	Za vsako pravilno rešitev 1 točka. Če so označeni več kot štirje odgovori, se za vsak napačen odgovor odvzame točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
11	3	tri od: ♦ zamenjava izvirnosti/originalnosti z eklekticizmom (prevzemanje in spajanje različnih sistemov, pogledov, ugotovitev) ♦ stopnjevanje metafikcijskih prijemov (intertekstualnost/medbesedilnost, imitacija, simulacija, simulaker, kolaž, pastiš, palimpsest – v obliki »povzemanja« in sopostavljanje prejšnjih stilov) ♦ posmehovanje ali porogljiva obravnava prejšnjih stilov v obliki parodije, ironije ♦ uporaba citatov (navajanja) ♦ površinskost oziroma poudarjanje zunanosti in površja namesto poglobljanja v notranje svetove ♦ odprtost konca/pripoved brez razrešitve oziroma razpleta ♦ zabris meje med modernistično »visoko kulturo« in množično ali komercialno »popularno kulturo« ♦ žanrska hibridnost; mešanje ali križanje določil različnih žanrov ♦ kombiniranje medijskih formatov oziroma oblik ♦ magični realizem ♦ nostalgичni odnos do preteklosti ♦ obnova zanimanja za popularnost ♦ dvojna (ali tudi večkratna) kodiranost dela ♦ ...	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
12	6	♦ 1982 ♦ (filmski) obzornik ♦ Dzigi Vertovu ♦ črni val ♦ Živojinu Pavloviću ♦ Sloveniji/Bosni/BiH	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
13	5	♦ Izvorno so odsev družbenih kriz ter subkulturnih in revolucionarnih gibanj v šestdesetih letih 20. stoletja. ♦ Navdih so črpali iz ameriške beatniške literature in pikaresknih romanov ter newyorške neodvisne filmske produkcije. ♦ Razmahnili so se predvsem v 60. in 70. letih 20. stoletja. ♦ ... značilnosti, dve od: ♦ prinašajo »brezciljno«, »begajoče« potovanje neprilagojenih, najpogostejše marginalnih predstavnikov družbe ♦ potovanja ne spodbujajo konkretni zunanji cilji ali motivi, temveč predvsem notranja nujnost pobega iz nevzdržne situacije, v kateri se znajdejo protagonisti ♦ na poti se protagonisti pogosto znajdejo v situacijah, ki korenito spremenijo njihov odnos do sveta ter pomen ali cilj njihovega potovanja ♦ potovanje lahko pomeni proces samopremišljevanja, ki pripelje do novih spoznanj in duhovne rasti ♦ ...	Za vsako pravilno navedeno določilo 1 točka. Za vsako pravilno navedeno značilnost 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
14	4	♦ A ♦ C ♦ E ♦ F	Za vsako pravilno rešitev 1 točka. Če so označeni več kot štirje odgovori, se za vsak napačen odgovor odvzame točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
15	4	♦ Žanrska hibridnost je ustvarjalni postopek križanja ali prepletanja določil različnih žanrov in/ali podžanrov. ♦ ... značilnosti žanrov, tri od: ♦ film ceste ♦ glasbeni film/muzikal ♦ psihološka/socialna/politična drama ♦ tovariški (<i>buddy</i>) film ♦ informbirojevski film ♦ zgodovinski film ♦ ...	Za pravilno opredelitev 1 točka. Za vsako pravilno navedbo 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
16	3	♦ A ♦ B ♦ C	Za vsako pravilno rešitev 1 točka. Če so označeni več kot trije odgovori, se za vsak napačen odgovor odvzame točka.

Skupno število točk IP 2: 78